

THE IMPORTANCE AND EFFECT OF USING NON-STANDARD METHODS IN TEACHING BIOLOGY LESSONS

Ikrom Tashmanov Jumanovich,

Teacher of the Pedagogical Institute of Karshi State University

Annotation

It is known that it develops the cognitive motives, initiatives and interests of non-traditional students. Develops the ability to learn. The level of preparation for non-traditional lessons is not underestimated. In a non-traditional lesson, it is necessary to prepare more carefully than in a traditional lesson. In choosing non-traditional forms of lessons, the teacher should take into account the characteristics of his character and temperament, as a whole and as an individual student, the characteristics of preparation and specificity. The article also examines non-standard teaching methods as a primary task of research.

Keywords: Non-standard lesson, method, student, form, traditional lesson, pedagogical activity.

Аннотация

Известно, что она развивает познавательные мотивы, инициативы и интересы нетрадиционных учащихся. Развивает способность к обучению. Уровень подготовки к нетрадиционным урокам нельзя недооценивать. К нетрадиционному уроку необходимо готовиться более тщательно, чем к традиционному уроку. При выборе нетрадиционных форм занятий учитель должен учитывать особенности своего характера и темперамента в целом и как отдельного ученика, особенности подготовки и специфику. В статье также рассматриваются нестандартные методы обучения как первоочередная задача исследования.

Ключевые слова: нестандартный урок, метод, ученик, форма, традиционный урок, педагогическая деятельность.

Annotatsiya

Ma`lumki, an'anaviy bo'lmagan darslar talabalarning kognitiv motiflari, tashabbuslari va manfaatlarini rivojlantiradi. O'rganish qobiliyatini shakllantiradi. Noan'anaviy darslarga tayyorgarlik darajasi kam baholanmaydi. Noan'anaviy bo'lmagan darsda ana`naviy darsga qaraganda puxta tayyorgarlik ko'rish kerak.

Noan'anaviy darslar shakllarini tanlashda o'qituvchi o'zining fe'l-atvor va temperamentining xususiyatlarini, umuman va umuman individual talabalar sifatida, tayyorgarlik va o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olishi lozim. Maqolada ham nostandart dars metodlari tadqiqotning birlamchi vazifasi sifatida tadqiq qilinadi.

Kalit so`zlar: Nostandart dars, metod, talaba, shakl, an'anaviy dars, pedagogic faoliyat.

Kirish

Noan'anaviy bo'lmagan dars - noan'anaviy (noma'lum) tuzilishga ega bo'lgan improvizatsiya qilingan o'quv mashg'ulotlaridir. Pedagogik adabiyotlarning tahlili bir necha o'nlab turdagi nostandart darslarni ajratish imkonini berdi, ammo ular bitta maqsadga birlashtirilgan - asosiy qonunning bajarilishiga olib keladigan yangi usullar, shakllar, texnikalar va o'qitish vositalarini ishlab chiqishdan iborat bo'ldi. Pedagogika - o'quv faoliyati to'g'risidagi qonun. Ularning ismlari konsultatsiya darsi yoki o'quv mashg'ulotlari kabi tadbirlarni o'tkazish maqsadlari, vazifalari, maqsadlari, bunday faoliyatlarni o'tkazish g'oyalarini beradi. Shuni ta'kidlash kerakki, o'qituvchilarning noan'anaviy bo'lmagan darslardan foydalanish haqida "ba'zi darslar o'qituvchining chekinishi bilan o'qituvchining iste'foga chiqishi va darsda ishlashni istamagan talabalarning ta'siri ostida bo'lgan pedagogik tamoyillarning buzilishi bilan bog'liq" deb hisoblashadi, boshqalari esa pedagogik fikrlashning rivojlanishini, maktabni demokratlashtirish yo'nalishi bo'yicha to'g'ri qadam sifatida nostandart darsni ko'rishadi. Ko'pincha talabalar ijobiy nuqtai nazardan noan'anaviy darslarni idrok etishmoqda, aksariyat qiziqish o'quv jarayoniga kiritilgan va darslarda faol ish olib boradi. An'anaviy bo'lmagan darsning asosiy vazifalari umumiy madaniy rivojlanish shaxsiy rivojlanishiga ega bo'lishdan iborat. Talabalarning kognitiv motiflari, tashabbuslari va manfaatlarini rivojlantirish lozim. O'rganish qobiliyatini shakllantirish, kommunikativ kompetentsiyani rivojlantirishdan iborat. Nostandart darslarning ijodiy qidiruv printsiplari qo'yidagilardan iborat:

- o'quv sinfining maksimal ishtiroki ta'minlanadi;
- o'yin-kulgi emas, balki hayajonli va ishtiyoq, hissiy ohang darsining asosi sifatida - ko'plab fikrlarning muqobilligini qo'llab-quvvatlanadi.

Muvaffaqiyatsiz darsni tayyorlayotganda, nostandart darslar talabalarning bilim, ko'nikmalari va ko'nikmalarini umumlashtirish va mustahkamlashda ishlatilishi kerakligini yodda tutish kerak. O'quv jarayonini tashkil etishning bunday shakllariga juda tez-tez murojaat qilinavermaydi. Chunki bu o'quv mavzusi va jismoniy mashqlar jarayoniga barqaror qiziqishning yo'qolishiga olib keladi. Noan'anaviy darslarga

tayyorgarlik darajasini kam baholashning hojati yo'q, qoida tariqasida noan'anaviy bo'lmagan darsdan puxta tayyorgarlik ko'rish kerak. Noan'anaviy darslar shakllarini tanlashda o'qituvchi o'zining fe'l-atvor va temperamentining xususiyatlarini, umuman, individual talabalar sifatida, tayyorgarlik va o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olishi kerak.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYASI

Nostandart darslarni amalga oshirishda uch vaqt ajratilmoqda: tayyorgarlik, asl saboq va uni tahlil qilishdir.

Tayyorgarlik. Ushbu davrda o'qituvchi va talabalar faol ishtirok etadi. An'anaviy darsni tayyorlashda faqat o'qituvchi faol pozitsiyani egallaydi, chunki u reja tuzadi - xulosa, vizual imtiyozlar, tarqatma materiallar ishlab chiqaradi. Noan'anaviy darsni tayyorlayotganda, talabalar guruhlarga bo'linadilar, ilg'or vazifalarni olishadi: aloqani tayyorlash, muammolarni tuzish, o'zaro bog'liqlik, krossvordlar, viktorinalar tuzish, didaktik ishlab chiqarishdir.

Jonli dars. Darsning o'zi uch bosqichga bo'linadi. Birinchi qadam. Bu talabalarning motivatsiyaviy doirasini shakllantirish va rivojlantirish uchun zaruriy shartdir, ularda darsning maqsadlariga erishish yo'llarini topish, ularni hal qilishga tayyorlik darajasi ta'kidlanadi. Ma'lumotlar mavjud, unda kognitiv, rivojlanayotgan va o'quv topshiriqlarini hal qiladi. Ishlab chiqaruvchi davrga nisbatan samaraliroq sohani rivojlantirish quyidagilar amalga oshirildi: dastlabki topshiriqlarning bajarilishi ularning bo'lajak ishlarga bo'lgan qiziqishga ta'sir qiladi. Darsni o'tkazishda o'qituvchi talabalarning saboqning asl shakliga bo'lgan munosabatini inobatga oladi; Tayyorlik darajasi; Yoshi va psixologik xususiyatlar. Ikkinchi bosqich. Yangi materialning xabari, talabalarning turli "noyob bo'lmagan" ularning aqliy faoliyatini tashkil etishning turli shakllari bo'yicha bilimlarini shakllantirishdir.

Uchinchi bosqich. Bu ko'nikma va ko'nikmalarni shakllantirishga bag'ishlangan. Talabalarning ishi yangi muammolarni hal qilish ilgari o'rganilgan bilimlarni chuqurlashtirish va kengaytirish uchun ijodiy qidiruv tizimlari orqali amalga oshiriladi. Talabalarni bir-biri bilan, shuningdek individual ishlaydigan guruhlar bilan aloqa qilishdir.

Mulohaza va takliflar

Dars mashg'ulotning moslashuvchan shakli u turli xil tarkibni o'z ichiga oladi, bunda zaruriy usullar va o'qitish usullari qo'llaniladi.

An'anaviy darslar: yangi materiallarni o'rganish, bilim, ko'nikmalar va ko'nikmalarni birlashtirish, olingan bilimlar, ko'nikmalar va bilimlarni birlashtirish, o'rganishni, mavzuni yoki bo'limni takrorlashdan iborat.

An'anaviy bo'lmagan dars - "noan'anaviy tuzilishga ega bo'lgan tajribali ta'lim kasbidir".

An'anaviy bo'lmagan o'quv shakllari quyidagilarni taklif qiladi:

- Kollektiv ish shakllaridan foydalanish;
- mavzuga qiziqishni boshlash;
- Mustaqil mehnat ko'nikmalari va ko'nikmalarini ishlab chiqish;
- talabalarning faoliyatini faollashtirish;
- Darsga tayyorgarlik ko'rayotganda, talabalar qiziqarli materiallarni qidiradi;

O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi yangi aloqalarni shakllantirish.

Nostandart darslarning eng keng tarqalgan turlari qo'yidagicha:

- Darslar - Ishbilarmon o'yinlar
- Darslar - matbuot anjumani
- Darslar - raqobat
- KVN darslari
- Teatr darslari
- Kompyuter darslari
- Ishning guruh shakllari bilan darslar
- O'zaro o'rganishni o'rganing
- Ijodona darslar
- Foydali kim oshdi savdolari
- Talabalarni olib boradigan darslar
- Darslar sinovi
- Qarorlar - shubha
- Darslar - ijodiy hisoblar
- Ishchi formulalar
- Darslar - tanlovlar
- Ikkilik darslar
- Foydali darslar
- Dars
- Dars o'yinlari
- Darslar - "Sudlar"
- Haqiqatni qidirish darslari

- Leggings "Paradokslar"
- Darslar kontsertlari
- Darslar - dialoglar
- Hukumatlararo darslar
- Darslar - Ekskursiyalar
- Darslar - "Mo"jizalar"
- Noan'anaviy darslarning tasnifi
- Darslar va shakllar turlari

Birlashtirilgan darslar:

- Liksiyalar, darslar ekspeditsiyasi, sayohat darslari, darslar, o'qitish, konferentsiyalar, integratsiyalashgan seminarlar, dialganlar, gializatsiya, o'yinlar, o'yinlar: kVn, "Nima ? Qayerda? Qachon? "Mo'jizalar maydoni", "Baxtli hodisa", teatr, tanlov darslari, darsliklar, ijodiy darslar, ijodiy ijodiy ma'ruzalar, loyihalar, ijodiy hisobotlar va hakoza.

An'anaviy shaklda dars tayyorlash uchun tavsiyalar:

- Tayyorgarlik bosqichida va dars davomida iloji boricha ko'proq motivatsion omillardan foydalash.
- Hech qanday ortiqcha narsalarga yo'l qo'yilmaydi.
- Dars qat'iy bo'lishi kerak.
- Talabalarni darsga qo'shgan hissasi bo'yicha rag'batlantirish.
- Dars davomida sinf bilan o'zaro tushunishni saqlashga harakat qilish lozim.

Xulosa

Noan`anaviy dars turlari dars samaradorligini oshiradi va akademik ishlarga barqaror qiziqish uyg'otish va dasturiy ta'minot materiallarining eng yaxshi yutug'ini saqlashga yordam beradi.

Zamonaviy darsning eng muhim xususiyatlari:

- do'stona atmosfera yaratiladi;
- yuqori darajadagi motivatsiya shakllantiriladi;
- akademik ish usullari uchun katta ahamiyatga ega;
- talabalarning mustaqil kognitiv faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. An'anaviy bo'lmagan darslar eng yaxshi yakunlanadi. Darsning muvaffaqiyatli mashg'ulotlari uchun o'qituvchi ishning mavzusida va metodologiyasini bilishi va ishga yaqinlashishi kerak. Ishga qiziqish darsning g'ayrioddiy shakli olib tashlanadi, deb o'yladi deb o'ylagan. Darsning noan'anaviy shakllari ularning ijodiy qobiliyatlari va shaxsiy fazilatlarini rivojlantirish,

bilimlarning rolini baholash va ularning amaliyotda qo'llash, turli xil fanlar munosabatlarini his qilish uchun imkoniyatdir.

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati:

1. Xo'jaev N., Xoshimova M., Hakimova M. va boshqalar. Pedagogika. (darslik) – T.: TDIU, 2007.
2. Nishonaliev U. Tursunov I. «Pedagogika kursi» darslik. T. «O'qituvchi» 2003. – 231 b.
3. Pedagogika. V. A. Slastenin, I. F. Isaev, A. I. Mişenko, E.N.SHiyanov. Moskva. «SHkol'naya pressa». 2004.
4. Ismailova Z.K. Pedagogika. Darslik. T.: –Moliya, 2008.
5. Miloradova N.G. Psixologiya i pedagogika: Uchebnik. – M.: Gardariki, 2006. – 335 s.
6. Ismailova. K. Z, Musayev R. S –Pedagogika.Psixologiyafanidan metodik ko'rsatma
7. A. A. Abduqodirov «Pedagogika» va «Psixologiya» fanlaridan keyslar va ulardan foydalanish uslubiyoti
8. Pedagogika. V. A. Slastenin, I. F. Isaev, A.I.Mişenko, E.N.SHiyanov. Moskva. «SHkol'naya pressa». 2004.
9. Kozireva, O. A. Pedagogik faoliyatga kirish: pedagog koziklari talabalari uchun qo'llanma / O. O. Kozireva. - 2-chi. Qo'shimcha. va qayta terib yuborilgan. - Novokuznetsk: Kuzgpa: Mou DPO IPK, 2011 yil 211 p. Sudeva, N. N. An'anaviy bo'lmagan pedagogik texnologiyalar. O'qituvchilar / N. Sratev - M.- Omsk, 1974. - 415 s.

